

FESTIWAL KULTURY ŻYDOWSKIEJ w Krakowie

Stymulator i świadek zmian ustrojowych w Polsce.

W maju 1988 roku, na rok przed upadkiem komunizmu, w krakowskim kinie Mikro odbył się I Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie. Był to manifest duchowej niezależności i szacunku dla wszystkich pokoleń, które przez wieki tworzyły wielokulturową, tolerancyjną Polskę. Sukces tego wydarzenia uświadomił z jednej strony wielką potrzebę mówienia o tysiącletniej obecności Żydów w Polsce, z drugiej – pokazał, jak ogromna była niewiedza i nieświadomość, jak wiele obciążeń i wzajemnych stereotypów funkcjonowało w naszym społeczeństwie. Dlatego też stosunkowo szybko, z formuły prezentacji sztuki żydowskiej Festiwal przekształcił się w proces odzyskiwania i budowania na nowo wzajemnej, polsko-żydowskiej świadomości historycznej, kulturowej, duchowej.

Kultura, edukacja i osobiste doświadczenie.

Obecnie krakowski Festiwal jest jedynym na świecie wydarzeniem, które w tak szerokiej skali pokazuje **współczesną kulturę żydowską**: zarówno aszkenazyjską, jak też sefardyjską oraz izraelską, nie obawiając się przy tym prezentacji kierunków i prądów awangardowych, które wywodzą się z tradycji żydowskiej, czy też czerpiąc z niej, stały się motorem współczesnej kultury ogólnoswiatowej.

Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie jest przede wszystkim unikatowym procesem edukacyjnym. Unikatowym, gdyż daje uczestnikom **możliwość aktywnego udziału i osobistego doświadczenia kultury i tradycji żydowskiej** w serii kilkunastu warsztatów, prezentującym pełnię życia żydowskiego. Tak szeroko zakrojony program warsztatów to prawdziwy **unikat na skalę nie tylko polską, ale i całego świata**.

I to właśnie ten aspekt – edukacyjny aspekt Festiwalu – wymaga systematycznego wzbogacania i kontynuacji. Ten proces tutaj, w Krakowie trwa już od niemalże 23 lat... i może dlatego Kraków i Polska są dzisiaj jedynymi miejscami na mapie Europy, gdzie ten największy, żydowski festiwal jest wciąż możliwy.

Platforma dialogu międzykulturowego.

Krakowski Festiwal jest wydarzeniem otwartym na wszystkich. Jest zdobyczą, wytworem i konsekwencją świadomości społeczeństwa obywatelskiego. Zazwyczaj tego typu festiwale na świecie organizowane są z myślą o członkach danej społeczności i też oni są głównymi odbiorcami wydarzeń. W naszym wypadku – adresatami i głównymi odbiorcami są w większości nie-Żydzi, choć także dla wielu Żydów z Polski i ze świata wydarzenia festiwalowe są jedyną możliwością poznania korzeni własnej kultury. Ponadto taka otwarta forma umożliwia spontaniczny i bezpośredni kontakt pomiędzy dwiema społecznościami i stymuluje faktyczny dialog międzykulturowy.

Międzynarodowa publiczność.

Znaczenie Festiwalu w Polsce i w świecie jest wprost proporcjonalne do liczby jego uczestników. Pierwsza edycja zgromadziła ponad 100 osób, a 20. edycja latem 2010 roku – niemalże **30 000 osób**. Sam tylko koncert finałowy Festiwalu „Szalom na Szerokiej” zgromadził około 15 000 ludzi, a dzięki transmisji na żywo przez Internet, a także wielokrotnym retransmisjom w II Programie TVP i TVP Kultura – trafił do milionów widzów na całym świecie.

Z roku na rok obserwujemy coraz większą ilość obcokrajowców, których ilość sięga już około 20% wszystkich gości. Wśród nich w większość stanowią goście z krajów Unii Europejskiej oraz Ameryki i Izraela. Dla dużej ilości osób Festiwal w Krakowie staje się pretekstem, aby po raz pierwszy po wielu latach wrócić do kraju przodków, pokazać go swoim dzieciom i wnukom, nie bacząc na pokutujący wciąż w wielu krajach obraz Polski jako kraju głęboko antysemickiego. I ten właśnie fakt jest koronnym dowodem na to, jak doskonale Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie **pracuje na rzecz zmiany wizerunku Polski w świecie.**

Wśród naszej publiczności są zarówno ludzie młodzi, jak też dojrzały, reprezentujący bardzo różne grupy społeczne i zawodowe. Festiwal przyciąga też wiele osób z kręgów opiniotwórczych i wpływowych z kraju i z zagranicy, co przekłada się zarówno na prestiż Festiwalu, jak i na pozytywny obraz Polski w świecie.

Światowa marka z Polski.

Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie jest jednym z głównych niekomercyjnych wydarzeń kulturalnych w naszym kraju i jednym z niewielu **polskich wydarzeń kulturalnych znanych i rozpoznawalnych na całym świecie** – jest już wyrobioną polską marką w świecie, kojarzoną jako wydarzenie wysokiej klasy artystycznej zarówno przez publiczność, jak też artystów, wykładowców i instruktorów, którzy zabiegają o możliwość zaprezentowania się w Krakowie. Jest również **jednym z najstarszych regularnie odbywających się od lat wydarzeń kulturalnych** – tak w Polsce, jak i na świecie.

Uznanie mediów.

Rosnące zainteresowanie w Polsce idzie w parze z zainteresowaniem poza jej granicami. Dzięki doskonałej obsłudze medialnej **docieramy do coraz większej rzeszy odbiorców.**

Coroczne transmisje i retransmisje koncertu finałowego Festiwalu *Szalom na Szerokiej* w TVP2 i TVP Kultura osiągają bardzo wysokie wskaźniki oglądalności. Realizowana na żywo relacja w TVP Kultura miała w 2008 roku rekordową oglądalność 32,5%, co oznacza, że w każdej minucie prawie 8-godzinnej transmisji festiwalowy koncert oglądało 400 000 osób! W roku 2009 natomiast retransmisja koncertu w TVP2 zgromadziła 10,4% widzów w Polsce, co oznacza, że co dziesiąty oglądający tego wieczoru telewizję, oglądał właśnie retransmisję koncertu z Szerokiej – dało to ogólną liczbę niemalże 1 200 000 oglądających.

Polskie media od samego niemal początku istnienia Festiwalu relacjonują przebieg kolejnych edycji i recenzują je doceniając jego rozwój i konsekwencję w realizowaniu misji. Każdego roku tylko w okresie Festiwalu pojawia się w polskiej prasie około 140 artykułów, niezliczona ilość informacji w różnorodnych serwisach internetowych oraz w stacjach radiowych i telewizyjnych.

Media światowe również piszą o krakowskim Festiwalu. Obszerne relacje pojawiły się w ostatnich latach m.in. w *The New York Times*, *International Herald Tribune*, *The Time*, *The Jerusalem Post*, *Ha'aretz*, *La Stampa*, *Songline*, *Le Monde*, *Forward*, *The Sun!*, *The Jewish Week*, *Judische Zeitung*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Folker!*, *The Jewish Press*, *La Vanguardia*, *De Volkskrant*, *San Diego Jewish News*, *Canadian Jewish News*, ...

Podczas V Festiwalu Kultury Żydowskiej amerykańska stacja PBS zrealizowała film o Itzhaku Perlmanie wielokrotnie emitowany dla milionów odbiorców amerykańskich, jak też w czasie wielu prestiżowych festiwali filmowych i nie tylko na całym świecie. Festiwal omawiały również CNN International, BBC, a także publiczne i prywatne rozgłośnie radiowe

w całej Europie i na świecie, w tym szczególnie w Izraelu i Stanach Zjednoczonych.

Rokrocznie o Festiwalu ukazują się filmy, relacje, i publikacje w najważniejszych mediach światowych. W każdym z nich podkreślamy fakt, że Festiwal organizowany jest przez Polaków i w dużej mierze za państwowe subwencje. To z natury rzeczy rodzi pozytywne komentarze i rosnące zainteresowanie.

Nagrody i wyróżnienia.

Zarówno Festiwal, jak też jego Dyrektor byli wielokrotnie nagradzani różnorodnymi nagrodami – zarówno polskimi, jak też zagranicznymi:

W 2003 roku Festiwal otrzymał **Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej dla Najlepszego Produktu Turystycznego**, a Dyrektor Festiwalu otrzymał dyplom Ministra Spraw Zagranicznych **za wybitne zasługi dla promocji Polski w świecie**.

W 2006 roku Festiwal otrzymał Nagrodę im. Sergio Vieira de Mello, **za działania na rzecz pokojowego współistnienia i współdziałania społeczeństw, religii i kultur**.

W 2009 roku Festiwal został uznany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski za jedną z **Lokomotyw Małopolski**.

Z okazji 65. rocznicy powstania w getcie warszawskim Prezydent RP odznaczył Janusza Makucha **Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski *Polonia Restituta***, za zasługi w zachowaniu i promocji dziedzictwa Żydów polskich.

Taube Foundation for Jewish Culture, jako pierwszego laureata uhonorowała dyrektora Janusza Makucha Nagrodą im. Ireny Sendlerowej.

Organizator.

Organizatorem Festiwalu jest organizacja pozarządowa – Stowarzyszenie Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie, kierowana od samego początku przez Janusza Makucha, co pozwala zachować spójną, konsekwentną linię programową.

Przy realizacji Festiwalu pracuje łącznie 15 osób, w tym 6 pracowników biura oraz 9 osób zatrudnianych na umowę – zlecenie. Ponadto współpracuje z nami grupa ok. 60 wolontariuszy, specjalnie przygotowanych i przeszkolonych w tym celu, współpracujących z Festiwalem już od wielu lat.

Program Festiwalu

- Na program każdej edycji Festiwalu składa się ponad 200 wydarzeń:
- koncertów i różnorodnych wydarzeń muzycznych – od JazzKlez Sessions po DJ-party
  - spektakle teatralne
  - wystawy
  - seminaria, wykłady i dyskusje
  - promocje książek
  - warsztaty
  - zwiedzania i wycieczki
  - projekcje filmów
  - ceremonie religijne

Szczegóły najbliższej edycji Festiwalu Kultury Żydowskiej znajdują się w załączeniu.

SZALOM NA SZEROKIEJ

Szalom na Szerokiej – 7-godzinny koncert na słynnej ulicy w sercu Kazimierza, gromadzący około 15-tysieczną publiczność i dziesiątki muzyków z całego świata, nazywany **żydowskim Woodstock**. Dla wielu osób koncert ten to kwintesencja Festiwalu – jego spontaniczności, otwartości, różnorodności, prawdziwej wspólnoty i szacunku, a przy tym wszystkim – doskonałej, nieskrępowanej zabawy służącej dobrej sprawie. Transmitowany przez telewizję i Internet, staje się w mediach na całym świecie wiadomością nr 1.

